

03

panna zázračnica

strana 6-7

■ HOVORY S ÁMOSY

strana 7

17. I. 1968

ROČNÍK IV. CENA 1 Kčs

Vyprávěl nedávno významný český sociolog přírodu svého odvodu na vojnu za první republiky. „Co jste?“ ptala se slovutná odvodní komise. „Student“, odpověděl. „A co studujete?“ byla další otázka. „Filosofii“. On na to. Komise mává rukou, a zprostila jej odvodní povinnosti. K své radosti se vojákem nikdy nestal.

Studentům filosofie to zní jako nedostížná idyla — „Kde jsou ty časy...“ Ty časy jsou skutečně ty tam.

O VĚDĚ a disciplině

Ono idylické „hospodaření“ s intelektuem je dnes přepychem, který si nemůže dovolit ani nejsilnější armáda. Právě naopak: Zde je procento lidí, věnujících se vědě a výzkumu nebo činných ve vojenském školství podstatně vyšší, než v civilním sektoru. Také položky na výzkum a vývoj v ozbrojených silách jsou vyšší než v civilu. Pro orientaci uvedeme údaje alespoň ze dvou armád.

Tabulka 1*)

Země	Rok	Voj. rozpočet celkem *)	Výdaje na výzkum a vývoj **)
USA	1965/1966	50 000	5400, tj. 10,7 %
V. Britanie	"	5 936	700, tj. 11,8 %

USA	1966/1967	60 400	5500, tj. 9,1 %
V. Britanie	"	6 081	770, tj. 12,7 %

Vysvětlivky:

*) Údaje obou TABULEK, vzaté z ročenky londýnského institutu strategických studií.

**) Údaje v milionech dolarů.

***) Včetně výdajů na záložní a pomocné útvary, blíže nespecifikované.

Pro zajímavost si uvedeme některé údaje „civilní“, jakkoliv je zde srovnatelnost jen orientační.

Tabulka 2*)

Země	1958	1959	1960	1961	1962
USA	—	—	4,70	4,81	5,05
V. Britanie	—	—	—	4,01	—
Francie	—	—	1,78	1,96	—
SSSR	1,92	2,07	2,24	2,42	2,80
ČSSR	1,84	1,88	1,94	2,14	2,36

*) „Sociologický časopis“, 1966, číslo 2, str. 301.

A tu je na místě otázka: Jak se srovnává vědecká činnost v armádě s vojenskou disciplínou?

Činnost vědců v armádě, pokud je vědeckou činností, bádáním a výzkumem, má pochopitelně všechny podstatné znaky, jež jsou pro vědecké poznávání typické. Argumentem vědeckého sporu je v jejich činnosti vědecká pravda, ať je jakkoliv „vhodná či nevhodná“, příjemná či nepříjemná armádnímu velení.

Jejich činnost se podstatně odlišuje od činnosti příslušníků polní armády. Nebojují přímo s protivníkem a nejsou pro to připravováni. Nebojují jako vojáci v poli, o nichž nezbytně vyžadujeme pernou vojenskou disciplínu taktickopořadového typu, bez níž se v boji prostě neobejdět.

Ale i v polní armádě se situace za soudobé vědeckotechnické revoluce ve vojenství podstatně mění. Ve štábni práci týmu in-

Student

KNIHOVNA ČR
SOUKROMÁ
PRO SOUTĚŽ DĚJINY AV

I nejchytřejší se stávají obětí lichocení

MOLIÉRE

SNÍMEK JAROSLAVA VALENTY K REPORTÁŽI NA STRANĚ 3

ženýrsko-technických specialistů, v oblasti automatizovaných systémů ničení (zvláště na strategickém stupni), i v oblasti materiálně technického zabezpečení, ztrácejí při vysoce kvalifikované činnosti smysl požadavky taktickopořadové kázně, jakkoli si dosud podržují své formální roucho ve vnějším chování a ve vojenském ceremoniálu.

Pro regulování činnosti těchto mozkových center armády jsou půdostatně nároky odborného rázu, příkazy, které řídí, koordinují a usměrňují tuto činnost pro potřeby ozbrojeného zápasu, přičemž normy vzájemného chování — odpoutané od motivace přímého styku a boje s protivníkem — se „civilizují“.

Tento změny pomáhají vytvářet v armádě příznivé klima i pro činnost nejvyšších intelektuálních kategorií pracovníků; to klima, jež respektuje charakteristické znaky vědeckého poznávání.

Výsledky vědecké a výzkumné činnosti nevcházejí ovšem do života armády přímo a bezprostředně. Jsou především předmětem jednání armádního velení, které rozhoduje o jejich realizaci, ne-

prve zkušební — technickým vývojem, či praktickými cvičebními experimenty — a poté o jejich zavedení do života.

Složitost vaiky, daná především tím, že zde — na rozdíl od všecké činnosti civilní — působí přímo a agresivně protivník se svou technikou, pomoci níž chce ničit — vyžaduje ovšem jednotné normy, nejen v oblasti technické, ale i v oblasti výcviku a přípravy na ozbrojený zápas. A nejen v oblasti výcviku a přípravy, ale především ve státním vedení a ve velení armády jednotný názor na možnou válku, na válečné cíle, a na způsoby jejího vedení. O všechn těchto otázkách může vést vědecká fronta v armádě vědecké spory — a také je vede a povede.

Ale příprava státu a příprava vojsk musí jít podle jednotné instrukce. Souhrnné těchto instrukcí, oficiálním názorem vedení státu a velení armády na příští možné války, válečné cíle, na způsoby vedení ozbrojeného zápasu a zásady přípravy na něj — je státní vojenská doktrína.

Oprá se o výsledky vědy, vědecké poznatky do ní vcházejí, jsou v ní kodifikovány, je v tomto smyslu vědeckou. Ovšem věda je v tomto smyslu „nedisciplinovaná“ — což je nezbytné pro vědecké poznávání, má-li zůstat vědeckým poznáváním. Tato „nedisciplinovanost“ je však blahodárná i pro doktrínu, nemá-li ustřnout a stát se doktrinářským spěním na zastaralých dogmatech. Dějiny vojenství znají plno příkladů doktrinářských omylů a pochybných antivědních postupů, kdy doktrína přikazovala vědě myslet jen v určitém směru, jen v určitém rámci, jen v určitých kategorích. To degradovalo vědu na apologetiku a odsuzovalo doktrínu k zastalosti. Bůh války pak krutě trestal ty tragické omyly.

Naše úvaha má tedy mravolivě pojednání. Kéž by polnila čtenáře, aby o vztahu vědy, kterou studuje, a vojenské disciplíny, která jej čeká, dálé uvážoval.

Milan Žďimal

došlo v provozu čpavku ke spontánnemu, tedy nedbalostí nezaviněnému výbuchu. Dva zaměstnanci, dobrovolně a „navíc“ s rizikem života — jakkoli mohli plným právem vzít dráha — snažili se poškozené zařízení reparovat. Na místo havarie se dostavilo kapitánskovo, jakož i „vedoucí pracovníci“ postuženého provozu, z nichž jeden téměř dvěma nahoru řekl: podívejte se, soudruzi, tak vidíte. Je tady tolik soudruzi, hůl z vedení, a vý nemáte vynesenej koš na vodpadky.

28. 9. 1967

Naproti u stolu jsem viděl dívku v teslinu, s broskvovým zadkem a prošoustnuty stehnem, objednala si bombu Malakoff a pak to loktem shodila pod stůl. Nerada. Přišla pětačtyřicetiletá paní, měla na nohou křecovky o tloušťce námořnických lan. Ponechám stranou otázku, která z těch dvou bylostí byla větší, ale zase jsem se cítil v horních náplavech, zas plakoseří Itali vzduchem a zase jsem měl dojem, že kdyby vstali bojovníci, šli prudce zálehat střílny, že by nám to bylo před plánem.

Martin (11 let): Naše babička měla pět vobecných a vydělala půl milionu, ale Mozart byl génius a neměl ani na boty. A tak je to na světě furt.

V ohromné fabrice na severu

Prosím vás, nemáte marice s filtrem?

Prosím vás, nemáte ubrousky?

Prosím vás, nemáte enóno s rašlem?

Všichni mají nenormální oči, na odpověď prodavačky se čeká bud odevzdaně, bud jak na prasknutí bičem.

Reklo by se pohled pro bohy, ale spíše je to poslech k blížit. Z takto ponížené řeči, sémantické zrády na sobě samých, z této idiotské švády nicty využívají ponížení o to hlubší, oč méně si je uvědomujeme.

Marie J.: Vy jste dobrí: jak nahlédnete na životní dno a podívejte se do očí pravdě, zhrouťte se, jdete a vyhledejte psychiatra.

Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.

Krajně nebezpečná věta.

Literatura je z devadesáti devíti procent ornamentálně zestylizovaná, libovolí pýchy deformovaná a misinterpretovaná reprodukcí průstředí životního materiálu. Ten je vždy prostý.

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

„Bohužel jsou stále ještě práce, které nemůže vykonávat stroj, které může vykonávat jen lidská ruka.“

</div

VITA NOSTRA

BRATISLAVA

Farmaceutická fakulta UK v Bratislavě si připomíná malé jubileum. Před sedmi roky, počínaje školským rokem 1960–61, byla založena jako jediná fakulta tohoto druhu u nás. Urovnou své práce mezi medzi nejvýznamnější pracoviská svého druhu v Evropě. Fakulta je i významnou vedeckou základňou. Mezi najzajímavější vedecké úlohy patří například studium látek s predoplánovaným účinkem proti tuberkulóze, která u hydiny a dobytku je stále eště problém.

Letošní školní rok je pro bratislavské vysokoškoláky vlastně jubilejný. Je tomu právě 500 let, co byly zahájeny přednášky na první vysoké škole na území Uherska v Akademii Istopolitana v Bratislavě. Dodnes se zachovává její budova. Je to dvoupodlažní dům s arkýřem v Jiráskově ulici, který je národní kulturní památkou.

Ted se restauruje. Naleznou tam stánek některá pracovisté Slovenské akademie věd. Patričský dům, postavený Gašparem Ventúrem, bude tedy znova sloužit vědám.

CESKÉ BUDĚJOVICE

Divadlo poezie PF se představilo v úterý 19. prosince v sále českobudějovického „D pro 111“ v tomto měsíci už podruhé. Tentokrát měl večer název Petr Bezruč nekonvenční.

Hokejisté Slavie VŠZ hráli ve finále přeboru vysokých škol s Jéanskou fakultou Hradec Králové. Medici zvítězili 5:2, po třídách 3:0, 0:2, 2:0.

Na silvestrovský turnaj v rakouském Innsbrucku se připravovali druholigoví odbíjenáci Slavie VŠZ na Chopku v Nízkých Tatrách. Podle slov trenéra odb. as. Ivo Kaly tímto zájezdem ukončí první fázi tréninkového plánu, jehož cílem je co nejlépe obstat v mistrovské soutěži.

PRAHA

Nové středisko fakulty jazykové a odborné přípravy pro zahraniční studenty University 17. listopadu bylo otevřeno v obci Záhradky v okrese Česká Lípa.

Ceskoslovensko bude pořadatelem ME juniorů v soutěžním bridaču.

Pavel Křížek

(F) JANUARIUS

Hodnoti: J. Janoušek (Mladý svět), A. J. Liehm, D. Novotná (Film. a tel. noviny), Sv. Svoboda (Mladá fronta), O. Váňa (Film. a tel. noviny). Hodnocení: 0 (nejnižší); X; XX; XXX; XXXX (nejvyšší); — (neviděl).

	Janoušek	Liehm	Novotná	Svoboda	Váňa
A co dále, Baltazare (Francie)	Bressen	XXXX	XXX	XXX	XXX
Casanova 70 (Itálie)	Monicelli	X	XX	XX	XX
Jak se zbavit Helenky (ČSSR)	Gajer	—	X	—	—
Konec agenta WAC (ČSSR)	Vorliček	X	X	X	X
Pan Toši (Japonsko)	Hani	—	XXX	XXX	XXX
Pohrdání (It.—Francie)	Godard	X	XX	XX	XX
Přísně tajné premiéry (ČSSR)	Frič	—	XX	XX	XX
Pušky (Brazílie)	Guerra	XXX	—	XXX	XX
Sen (Jugoslávie)	Djordjević	XXX	XXXX	XXX	XXX
Zlatokopové z Arkansu (NSR)	Martin	X	—	0	0

NEHODA

Vladimír Petřík

student 2

A-20*81023

Ží ve dnech 3.–11. VIII. 1968. Tento soutěž se zúčastní hráči do 29 let z 15 zemí.

Vzhledem k tomu, že s ME žuráni bude spojena ve značné míře organizátorská práce, žádá Ústřední československý soutěžního bridič všechny, kteří by mohli pomáhat, aby se přihlásili:

- a) písemně v hraci místnosti „U Bumbríčka“, Praha 1, Vodičkova u. 6;
- b) telefonicky u ing. Vlněře (23241).

ČSBB doufá, že zájemci (především z rad vysokoškoláků) pochopí význam této akce pro československý bridič a zúčastní se jak vlastní soutěže, tak i příprav v hojném počtu.

Od 10. 1. do 20. 1. se uskuteční ve Vysokých Tatrách již tradiční mezinárodní lyžařský tábor, studentů, jehož pořadatelem je vysokoškolská rada UV ČSM a MSS. Na programu je lyžařský výcvik, závody, besedy o VS, MSS apod.

ZLINA

Za študijní cesty po Maďarsku a SSSR sa vrátil rektor VSD prof. Ing. Jaroslav Jirásek, CSC. Informoval sa o podmienkach pre výchovu odborníkov na výstavbu pražského metra, pretože ministerstvo dopravy požadovalo VSD v Žiline o prípravu projektantov pre výstavbu pražského metra. Okrem toho zriaďujú na VSD postgraduálne štúdiu pre výstavbu a prevádzku metra, ktoré má prípravovať pracovníkov z praxe pre prevádzku pražského metra.

Prvýkrát na Slovensku uvedli do prevádzky na Vysoké škole dopravné v Žiline uzavretý televízny okruh ako súčasť experimentálnej učebne. Pre túto vyskumnú úlohu vybraťa Slovenská národná rada Vysokú školu dopravnú z tých dôvodov, aby po overení experimentálnej učebne mohli počítať s niečím podobným ako s bežnou učebnou pomôckou v areáli novej VŠD. Výstavbu uskutočnila katedra elektrickej trakcie a energetiky. Cieľom experimentálnej učebne nie je odstrániť vyučujúceho, ale dať mu k dispozícii všetku modernú techniku pri tvorbe a tak pôsobiť na študenta v viacerých strán. Celé zariadenie experimentálnej učebne sa skladá z 3 maďarských kamier pre priemyselnú televíziju, z 13 najmodernejších televízorov v učebni a laboratóriach, rôznych premitačných prístrojov, Schreiberprojektory a viacerých magnetofónov. Celá prednáška v tejto učebni bude plnoautomatizovaná, v podstate malý program Laterny magické, kde bude ako konferencie a odborný poradca — prednášajúci.

Na zpravidla spolupracovali: Miroslav Brocko, Rudolf Erhart, Eva Stutzigová a Vera Vaneková.

Na zpravidla spolupracovali: Miroslav Brocko, Rudolf Erhart, Eva Stutzigová a Vera Vaneková.

V TOMTO ČÍSLU POPRVE UVEREJNUJEME ŽEBŘÍČEK FILMOVÝCH PREMIÉR

VADÍ-NEVADÍ

BOTY V TESTU

V článku „Jste inteligentní?“ v čísle 51–52/1967 Vaše časopisu uvádí autorka paní Věra Trochtová rezolutně, že odpověď čtenáře, která nesouhlasí s odpovědí uvedenou v časopise, je špatná. Toto tvrzení není pravdivé ve třech případech:

1. V odpovědi na otázku 22 došlo jistě k omyleu nedopatení a není třeba o něm dálé hovorit.

2. Vaše odpověď na otázku 28 je nesprávná proto, že místo dvou slov přehazujete tři slova (předložka je také slovo, což je Vám ostatně jasné, jak vysítá z Vaši odpovědi).

3. Odpověď na otázku 53 má správně znít „kalorimetr“, neboť teplomer měří teplotu a nikoli teplo, což nejsou dva totičné pojmy (viz učebnice pro střední školní).

Jinak byl článek — včetně úvodu — velmi zajímavý. Je jistě nutno souhlasit s autorkou, že takový test nemůže poskytnout objektivní hodnocení. Ale je to docela přijemná zábava. Sám jsem za 38 minut řešení testu zodpověděl špatně 6 otázek; v případě že neuznáte moje výsledek, mohu vám říct, že jsem měl 9 špatných odpovědí.

Bude-li se zakládat klub, o kterém pišete v závěru článku, prosím o zaslání informací. Děkuji Vám.

S pozdravem

Ing. JIRI NOVÁK, Praha 10

Děkujeme za příležitost, kterou jste nám poskytli k tomu, abychom se opět přesvědčili o své extrémně vysoké inteligenci. Mimochodem, tent uverejněný Vámi v dvojčísle 51–52 povážujeme za poměrně solidní. Při povídání se soustavou čtyř testů prof. Eysencka byl rozdíl výsledků pouhé jedno procento IQ. Skoda, že test nebyl bez chyb (např. otázka 22 — podle nás je správné řešení mořské — z). Na příklady 61–70 je třeba IQ > 135, ale to je asi v pořádku. Nápad se založený prvního československého klubu se super IQ povážujeme za plodný a vhodný k tomu, aby se jím zabývala právě redakce a spřízněné kruhy. Na Vaši třířádkovou nabídku na konci článku s testem tedy reagujeme kladně.

S pozdravem

sourozenci JANDOVI

IQ 135, IQ 134

S velkým zájmem jsem se prokousal Vašim testem intelligence a dovoluji si Vám nabídnout své členství v prvním československém klubu lidí s extrémně nízkým IQ. Vyřešil jsem správně totiž pouze otázku č. 22, kde byla přehozena slova nezískáme a z. Věta tedy správně zní: „Cukr mořské nezískáme vody z.“

S přátelským pozdravem

Ing. VLADIMÍR SLAVÍK, Dubí u Teplic

Stalo se to na počátku dne všeobecné vlajkostavy, takové, žež se každoročně opakuje, a proto už lidé — proč jím to mit za zlé — pozapomněli na původní, ostatně trochu důvody vývěšování vlajek. Oblibili si na dnech vlajkostavy spíše veselou pestrost ulic, smířlivou náladu svátečních dnů, milou směšnost vyparaděných dětí a penzistů a konečně také simrapovu, trochu mimořádku, ale přece pocitovanou význotu toho, že je třeba cosi oslavit.

Na počátku těchto dnů jsem tedy kráčel — spíše si vykračoval — ulici jednoho města a stal se svědkem něčeho, s čím vás těd podobně seznámím, ačkoliv vám, že mi sotva budete věřit.

Po levé ruce jsem měl nízké a sedivé domky, chodník byl hrbolatý a podél něho se namodralé sínici, která byla po mé pravé ruce, přejela sotva dvě tři auta. Za sínici, proti nízkým a výčítavě se tvářícím domkům, byla rozlehla ohrada, plná zrezivělého železa. Vedle ohrady stála pětipatrová, ještě nedostavěná budova jakési továrny.

Přešel jsem i okolo továrny, ale tam jsem se zastavil a zvídavě, níjak neškrívaje svůj zájem, jsem se dal do pozorování.

Na ploché střeše továrny budovy spo-

kojeně a důležitě halasilo pět mužů, chtěl jsem vlastně říci chlapci. Měli nadmíru důležitý úkol: na střechu právě upěvnil dva trámy, tak, aby o metru nebo o dva přečnívaly, a na každý trám ted jakýmsi důmyslným způsobem zavěšovali vlajku. Jedna už splývala, ale protože vanul silný vítr, spíše se nepokojně vlnila a vzdouvala, než aby překrásně vlnila. Byla to nádherná vlajka: dlouhá jako tři prostěradla sešítá k sobě; byla na ni vzrušující podíváná, vypadala vzneseně, jako všechny vlajky, když neklidně vlní nebo posunutelně a přísně splývají. Tato vlajka byla navíc veliká, možná a důležitě halasilo pět mužů, chtěl jsem vlastně říci chlapci. Měli nadmíru důležitý úkol: na střechu právě upěvnil dva ležící boku druhou vlajku a silný vítr jim to ztěžoval. Na ulici, pod pětipatrovým domem, stály tři ženy, spokojené, protože vlajky byly ještě menší.

Chlapci na střeše zatím obtížili konec druhé vlajky kusem železa a začali vlajku spouštět. Byl to dlouhý pohled, bylo jasné, že na tak krásnou a velkolepou vlajku se nehodí připevnovat železo; ale jinak nešlo vlajku spustit. A dole už čekal hoch, který hned, jak byl konec vlajky se železem na dosah jeho ruky, rychle železo odvázel.

Zmlkly ženy, děda i hošti a všichni jsme se dívali na dvě krásné vlajky, důstojně a překrásně vlněné. V jejich vlnění byla veselá pestrost ulic, i smířlivost svátečního dne, i šířivá významnost toho, že je třeba cosi oslavit.

A vtom se to stalo: jeden chlapec na střeše se vyklonil příliš, vykřikl a začal, hlavou a rukama napřed, nekonečně padat dolů. Strnuli jsme, ale nikdo z nás nevykřikl, ani ženy ne.

Chlapec padal jakoby pomalu a z každé strany jeho padání se ve větru vlnila veliká vlajka.

„Musíte ji chytit hned brzy ráno,“ řekl mi správce budovy, „kde jí potom bude konec...“

Šedá eminence veškerého dění v charitním ústavě. Mohla by řídit podnik, mohla by znova učit, mohla by... Původně jsem přijela jenom za ní. Vysoké bílé čelo, sepjaté ruce...

Cítíte se v těchto šatech svobodná, sestro?

Ne.

Mohla byste mi říci svoji definici svobody?

Svoboda je právo člověka jednat podle svého svědomí a přesvědčení.

Kdybyste se znova narodila, znovu rozhodovala o svém osudu, vstoupila byste do řádu?

To je těžké. Jestli bych měla tytéž představy...

Které místo, krajina máte nejradiji?

Osadu Travnou. Je tam takové ticho, klid, mír — a tří patra lesů.

Jaké je Vaše poslání, sestro?

Být příkladem druhým, působit na ně dení osobní oběti. Více opravdovosti. Víc lidem ukázat, že je možné spokojit se s minimem. Kleita dnešního člověka spočívá v tom, že jeho štěstí je hodnoceno v korunách.

Když jsem s Vámi dopoledne hovořila a mezi námi nestála jen ikebana s voňavými růžemi, zdála jste se mi tak energická, výtěžní žena, že jsem se Vás musela zeptat, proč jste vstoupila do řádu, zda jste nikdy nepocítila touhu po dítěti, muži, rodině...

Když nám maminka umřela, to mi byly čtyři roky. Od té doby se o nás starali cizí lidé. Pocházím z naprostě nevěrecké rodiny. Ve třinácti letech jsem se poprvé setkala s řádovými sestrami. Jednu z nich jsem měla moc ráda. Staršíkovu sestru Felicianu Jelinkovou. Žila jen pro děti. Příklad opravdové mamy. Chtěla jsem být taková jako ona. Vychovávat jednon dobré lidi. V Příbrami měli pivovar Bernkhopfov. Děti dělníků pobíhaly po ulicích, neměl je kdo vychovávat. Matky pracovaly jako průmývky na statku, otcové v pivováře. A pak — víte, u nás je v rodině dědičná tuberkulóza...

Ve dvaceti jsem vstoupila do řádu...

Na chvíli se odmlčela...

Co všechno si představujete pod slovem žena?

Šířítek pravé lásky. Ne to, co vidíme dneska: smyslost, všechn. Žena moc zapadala ze svého ženství, těžko to bude zase bludit. Máme hodně mužů. Rodina jde stranou. Málo žen má cíl věnovat se dětem.

Kterou barvu máte nejradiji?

Kombinaci hnědé a zelené.

Filosof?

Kristus.

Pisec?

Osiřelo dítě.

Knihu?

Nový Zákon a od J. Schrijverse „Umění dávati se“. U nás ji propagoval dr. Braito.

Hudebního skladatele?

A. Dvořák, B. Smetanu.

Spisovatele?

K. J. Erbena, L. Čelakovského, B. Němcovou.

V čem vidíte smysl života?

Konat dobrá a varovat se zlého.

Vy už novicky nemáte. Vy dosloužíte sestrám — důchodkyním, ale kdo posluží Vám?

To je otázka.

V Javorníku jsou dvě větve kongregace Chudých školských sester pod ochranou Matky Boží. Česká kongregace byla založena roku 1853. Mateřincem se stal klášter v Horažďovicích nad Otavou. Posláním sester bylo vychovávat a poučovat dívky z nižších vrstev. Ve dvacátých letech vznikla druhá provincie, moravská, ve Slavkově u Opavy. V padesátém roce byly obě větve soustředěny do Javorníku ve Slezsku, kde má nyní horažďovická větev své centrum. Předposlední generální představená (která vlastně přežila i tu poslední generální představenou, zvolenou ještě za jejího života) zmínila na následky věznění v Ravensbrücku. „Pro Němce jsme byly příliš velké vlastenky“ — říká sestra Benediktína. Od té doby (nebylo už ani voleb) spravuje kongregaci generální vikářka M. Vlasta Ptáková. Za těch pár dnů co jsem žila mezi sestrami, jsem se s ní nesetkala. Byla na inspekční cestě v západním Německu. (Slavkovská větev má mateřinec a generální představenou v Římě.)

Vstávají v půl páté ráno. S kuropěním. Hodina společného rozjímání a mše svatá. Společná snídáně a úklid. O půl osmé se začíná pracovat v paramentu. — Vysvětlila mi průsvitně bílá, nepřistupná sestra Lucietta, vedoucí paramentu.

Zůstalo v ní něco z doby, kdy učila deskriptivu a kreslení. I ta vásen pro slunečnice. Maluji zdejší sestry také něco jiného než náboženské výjevy a slunečnice?

Velká manufakturální dílna na výrobu kostelních rouch je rozdělena na řadu místností a místnůstek. Od rána do večera tam sedí, shrbená záda, vyšívají na plátnách a starých adlerách. Miniaturní perlíčky, jednu po druhé. Všechny výšivky, kresby jsou jednoduché, střízlivé. Vlna, brokát, tesil, hedvábí a železnobrodské sklo, patří mezi nejčastěji používaný materiál. U malířek, kde vznikají návrhy a šustí papír, stojí v koutě klavír. Z jedné strany obložený sešity, filmovým projektorom, z druhé už hotovými kostelními rouchy. Za něj si zasedala ta, kterou vždycky venku na byciku potkávám jakou šestnáctileté dívče. Rozpichanými prsty se dotýká kláves. Slyz. Rembrandtova Saskia. Klavírní koncert a moll Eduarda Griega... „Sestro, až umru, prosím vás, tu druhou větu“ — říká té, co stojí za mnou... Bach, Beethoven, Chopin, Mendelssohn... a zase Grieg. „Ranní nálada“ — tu má maminka nejradiš.

Hlas za mnou říká: „To je žákyně profesora Raucha. Jeho první absolventka.“

Krátké nehty se zbytky barvy. Utíkají přede mnou. Schovávají se...

„V dvacátém sedmém... to mi bylo osm let, když mi maminka zemřela na rakovinu, o rok později tatínek... jednou v pondělí jeli jako obvykle na burzu do Bratislavu. Obchodoval s obilím. Nejstarší bratr měl jít studovat teologii do Prahy. Zrovna nás byla švadlena a šila mu výbavu. V deset hodin k nám do světnice vběhlá tetička: „Tatínek leží mrtvý v Kútoch v čekárně, ranila ho mrtvice.“ Jeli tam nejstarší bratr. A tak se dvacetiletý chlapec stal poručníkem osmi dětí. Nejstarší sestra vedla domácnost místo maminky. Museli jsme lidem vrátit obilí. Později si stěžovali, že už bylo plesnivé, požadovali penězitou náhradu. Začali se s námi soudit. Bratr už byl v Praze. Na jeden takový soud cestoval celou noc (na advokáta nebylo), ráno prohrál jediné peníze, které jsme měli, a zase noc nazpět... Nevíme, jak jsme to tenkrát dělali. Bylo to hrozné. Chlapci dávali hodiny, pracovali u sedláčů. Pět bratrů má vysokou, dvě sestry středoškolské vzdělání. A to si představte, jak jsme šli po sobě:

2, 4, 6, 8, 10, 12, 16, 18, 20, 22.

Bratr vždycky chlapcům říkal: nemáme peníze, musíme mít rozum. (Nanášejíc žlutou barvu na portrét, řekla jako by omluvně: „Mně ta žlutá všechno chybí, to je jako když chybí slunce.“) Učila jsem jak fehoňi sestra pět let matematiku, deskriptivu a kreslení. Potom byla gymnasia zrušena. Neměla jsem zaměstnání. Šla jsem studovat zeměpis a kreslení. Den před zkouškou byla měna. Všechny obchody zavřely. Pan profesor Vaněček mi půjčil papíry a ūhel. Poprvé jsem malovala portrét — na zkoušce. Byla jsem první a asi poslední řádovou sestrou na universitě v Bratislavě. V ročníku nás bylo deset. V prvním roce jsem dostala tuberkulózu. Ano, zkoušky za 1. ročník jsem dělala v druhém ročníku. Každých čtrnáct dní jednu. Bylo jich asi dvacet. Často vzpomínám na profesora Mudrocha, Malého, Lehockého... Mám devět semestrů. Všechny státnice mimo zeměpis. Zbývala mi už jen ústní. Byla jsem na ni pozvaná, ale naše kádrová, mladá holka z druhého semestru, mi řekla, že k ní nebudu

pod OCHRANOU MATKY BOŽÍ

připuštěna, že je to zásadní věc. Od té doby maluji ve volných chvílích, když mám čas...

Do dveří nahlédla sestra Lucietta. Litostivě zavadila o služnice. (Ty její jsou smutné, musí je přemalovat.)

Byla už k páté hodině, sestry končily práci a odcházely k večerním modlitbám.

Vysoká, statná až hranatá, stála u psacího stolu s rudou viaječkou „Nejlepší kolektiv“...

V silných zčervenalých prstech hrála dopis. Odesílatel Radia Wien...

„Bratr po maturitě studoval medicínu. O prázdninách chodil po venkově. Shíral popvědky, studoval lidové písni. Nacházel se přitom. Měl nálezy na plátcích. Když se po čtyřech měsících vrátil domů jakžak tak uzdravený, prohlásil, že bude knězem... A předtím už chtěl z církve vystoupat. Nesouhlasila jsem s jeho rozhodnutím. Plakala jsem, prosila. Nic neponohlo. Za války byl vězněn v Dachau. Vedl tam kněžský soubor, hudbu. Ve čtyřicátém pátém byl odvlečen do Buchenwaldu. A v březnu zastřelen..“

Otec byl devět let upoután na lůžko. Maminka během nocí až osmnáctkrát vstávala k tatínkovi. A ráno řekla: Dneska byla těžká noc. Strýc, bratr a já jsme měli kvartet. Otec hrál na housle v posteli. O nedělích jsme hrávali až sedm hodin. Ted už nehrál, jsem stará bábrinka. Do řádu jsem vstoupila v lednu. Měsíc před státnicí z muziky. Proti vůli rodičů. Spiš jsem ani do kostela nechodila. Byla jsem ve skupině mládeže. Hledali jsme jednoduchost v životě. Chování. Návrat k přírodně, lidovosti. Z Frýdku-Místku jsme často zažívali do Javorníku. Spávaly jsme u sester v pen-

zionátu. Moje přítelkyně onemocněla a sestry ji ošetřovaly.

Když jsme se tak navzájem poznaly, řekla jsem si: „Tady je moje místo a já tu zůstanu.“ Za pár měsíců, to mi bylo jednadvacet, jsem se vrátila. Ted zase brblal bratr, nešouhalil. Tak jsem mu to povídala... Ty sis šel svou cestou — a já taky. Otec v květnu zemřel.

Na podzim v tuhletu dobu, už je to rok, vyřízuji si písemnosti a to mám ve zvyku pustit si potichoučku radio. A najednou slyším na aši muziku, vyprávění... Kaspar Schrammel (to byl pradědeček), Johann Schrammel... otočila jsem knoflíkem, div mi nezůstal v ruce...

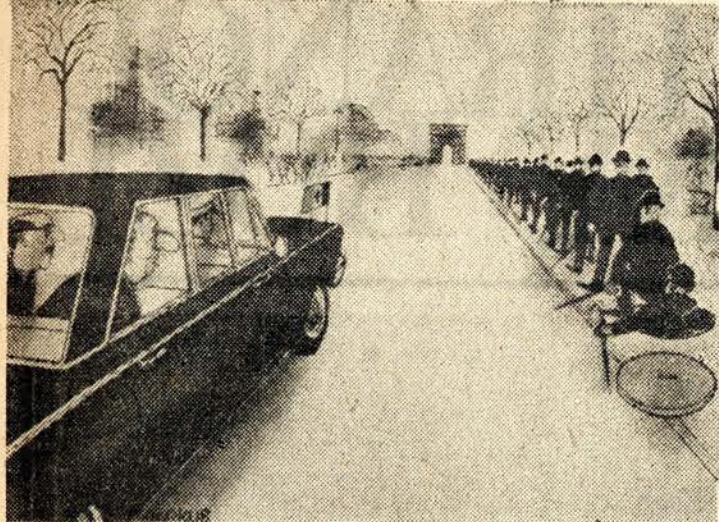
Potom jsem vzala tužku a napsala na radio Wien. Děkuju za krásný večer, nevíme začátek ani konec, jestli jsem poslední potomek ze Schrammellů nebo ne. Jde o mé strýce. Prosím o koncept večera. Dlouho mi nic nepřicházelo. Až o vánocích, v první velký svátek mě radio Wien oznámilo, že jde o cyklus starověké schrammellovské muziky. A poslali mi čtyři adresy žijících potomků. Neměla jsem ani zdání, že ještě někdo žije...“

Zije-li člověk mezi nimi, připadají mu až příliš světské. Typické vlastnosti žen. I ta radost, sháňka kolem nových modernějších šatů — „jsou o něco kratší, ke kotníkům, s bílým límečkem a bílou čelenkou“.

V okamžiku, kdy se za vánoci zavřou klášterní dveře, zdalek se z dálky zase tak tajemné. Tajemné a úctyhodné. A nejen proto, že těchto sester, pro něž je obětavost smyslem života, ubývá.

Marta Marková

PORTUGALSKÝ SKUTEČNOSTÍ

MON GÉRAL, ZDÁ SE, ŽE BRITOVÉ NAŠLI PŘECE JEN NEJAKOU CESTU, JAK SE DOSTAT DO EHS.

Kresba Stern

KRVAVÁ DAŇ FANATISMU

V poslední době se v našem tisku objevily zprávy o neuveritelných podmínkách v některých oblastech Indonésie; byly zaznamenány i případy lidojedovství. Nejistá politická a hospodářská situace, stálé nepokoje a záostalost některých oblastí země dřívějších průchodů různým „temným“ živlům a fanatismu. Generální prokurátor Indonésie generálmajor Suhiharto nedávno prohlásil, že v zemi existuje na 200 různých náboženských skupin a sekty.

V červenci došlo v jedné vesnici k přepadení oddílu námořní pěchoty. Útočníci byli příslušníci sekty „Sultán Indonésie“, vybavení luky, šípy a knížaty. Velitel oddílu ve snaze dohodnut se se „sultánem“ vyslal k jednání seržanta se dvěma vojáky. „Sultán“ Mbah Curo přikázal vojáky zabít; jen seržantovi se zárukou podařilo uprchnout. Došlo ke krvepluti. Vojáci použili plastických granátů.

V jiné obci na západní Javě nějaký Nawawi založil sekut

„Pravdivost“, jejíž příslušníci každou noc provozovali v městě rituální tance. V extazi si pak mohou vybírat nové ženy. Muž, který si náhodou vybral svou původní ženu, byl prohlášen za zátehbu. Ženy se myslily svým pravdivostem, došlo k hákám a bitkám, až starosta obce informoval nedalekou posádku. Také v tomto případě poslal velitel na průznam seržanta s dvěma vojáky. Jakmile se přiblížili k městě, vyzvali proti nim fanatici se šípy a půl metru dlouhými noži s voláním: „Velký Allah! Kdo nám nevěří, je pes!“ Voják z doprovodu byl ubodán. Rozezlený velitel se druhého dne tajně vydal sám na průznam k městě. Fanatiky dav ho odhalili a jeho tělo bylo rozsekáno na malé kousky. Došlo ke straslivé pomstě. Celý oddíl za strelby do vzduchu utrhli do městě a nastala krvavá bitva. 22 fanaticů bylo zastřeleno, stovky raněny. Ztráty byly i na druhé straně.

Takové případy sejsou v Indonésii ničím obvyklým. Není divu, že se místním úřadům policie takřka všechno kolem vymklo z ruky. Kde si neví rady vláda, těžko si poradí její podřízení. (es)

lety vlastní dům, jeden z florentských paláců.

V červnu minulého roku se sešli v Rímě dokonce zástupci italské společnosti pro mezinárodní organizaci a rektorem a profesory florentské univerzity. Nicméně ani na tomto zasedání nebylo dosaženo nějakých mimofádních výsledků.

Pode poslednímu prohlášení profesora Vedovata by Evropská univerzita neměla být univerzitou klasického typu, tj. pro studenty, kteří absolvovali střední školu, ale byla by určena pro studenty — výzkumníky, schopné pracovat ve skupinách, kteří absolvovali nejméně tříleté studium na svých domácích universitách. Dosud nevyřešenou otázkou zůstává, kterému oboru dát přednost, jaký titul absolventům této univerzity udělit, a konečně i problém nejdůležitější, otázkou autonomie a financování.

Podle časopisu AMICIZIA zpracoval O. S.

Světský časopis Vl uveřejnil reportér Margarety Albertové o jejím pobytu v Portugalsku. Autorka, švédská studentka, pobývala v této zemi společně s finálními vysokoškoláky z devatenácti zemí po celé prázdniny. Ačkoli její reportáž v zádém případě není důkladnou analýzou politické situace v zemi, přesto se ji podařilo vykreslit atmosféru strachu, pronásledování a napětí, kterou po desetiletí zatěžuje Salazarův režim Portugalska.

Studenti z mnoha zemí přišli do Portugalska, aby se naučili řeči jejího obyvatelstva, řeči země, v níž se oficiálně hodně hlučí, neoficiálně mnoho řečí. Livozvoucí portugalské slovo pro tento hluč je „barulho“. A „barulho“ zní bez přestávky dnem i nocí z tlamačů na křižovatkách silnic. Všechno překonává hlučná narkóza šlágrů a lidových písniček. Docela by se mohlo myslet, že karneval a lidové veselice v zemi nemají konec, že nejméně polovina obyvatelstva zpívá a tančí od srdeč. Ve skutečnosti je to jenom hluč počátných tlamačů, které každý pokus o výměnu dvou slov činí nemožný. Aby se rozumělo, musí se křičet:

Turisté si zakryvají uši a říkají: „Portugalci milují hluč!“ Horiš, úplně nesmyslný kravá, doprovázejí obrovská shromázdění na podporu vánky v Angole, která přivádí do Lisabonu lidí, nahnané z celé země Salazarovými stoupenci. My, zahraniční studenti, jsme

bydleli vohromadě s několika Portugalci v jednom penzionu. Obvykle podává rozhlas nejnovější zprávy již při snídani. Je to porce novosti, které orgány propagandy starostlivě prosívají, pročež využívají i správně uhlazují. Proud hudby a reklam na auta nebo odtučňovací prostředky ustane a začíná přehled zpráv o válce v Angole. Krmili nás hlášením o úspěšnosti Portugalců a porážkách „teroristů“.

„Idioti, lháři!“ brumlal do toho Duarte, mladý Portugalec, který byl před dvěma roky vyloučen z university. Jeho sousedé u stolu se rozpačitě usmívali, trhali rameny nebo meditovali — „Milujte kříž, ukáže vám cestu do nebe!“

Nejstarší ze skupiny, úředník, vrhl na nás zděšený pohled, všechno se snažil vznětivého souseda uklidnit a jeho nebezpečné výroky přerušit převedením hovoru na nejnovější cyklistické závody. Duarte bez ohledu na jeho

sňahu začal vyprávět jedné praktikantce, jak byli zatčeni některí studenti za to, že se podíleli na politických demonstracích, jak museli stát až po pási v ledové vodě po celé hodině, až se „podrobili“.

Když člověk žije delší dobu v Portugalsku, musí bezděčně věřit obvinění kapitána Galvaa, jehož jméno se proslavilo epizodou s povstaleckou lodí Santa Maria: „V Portugalsku se strach stal nemoci, která je obyvatelstvu očkována všemi dosažitelnými prostředky. Lidé jsou ponížováni strachem, duševní osamělostí a nízkou životní úrovni. Od třicátých let, kdy se k moci dostal Salazarův režim, nemohou více hovořit otevřeně.“

Milenci se stalo v Portugalsku druhou přirozeností. Kde se zdržují lidé, tam je vždy v blízkosti policie.

José, můj jeden známý, žije ve stálém strachu před povoláním do armády: dva roky v Angole, dva roky doma, v Portugalsku vojenská služba trvá totiž čtyři roky. Každého večera může dostat rozkaz k odchodu do kasáren, kde odhrží pušku a výstroj.

Samozřejmě není současný život předmětem učebního běhu pro cizince, kteří přišli, aby na universitě v Coimbre se naučili portugalsky. Vyučovací program je vybíráván s velkou starostlivostí tak, aby nemohlo proniknout ani jedno slovo o současné společnosti. V učebnicích dějepisu je řeč jen o takových, jako byl markýz de Pombal, osvícený mistodržec XVIII. století. Poměrně malý počet hodin dějin umění pojednává nejvíce o ornamentice XVI. století a pokud se týká dějin literatury, nejsou moderní autoři vůbec uváděni.

Když Salazarovi lidé na Terreiro do Paso v Lisabonu pořádají mnohatisícovou shromázdění na obranu Angoly, slouží jim „velká minutlost“ k tomu, aby rozdmýchávali bojového ducha. Výroky řečníků se hemží oficiálními frázem jako „staletá nezadatelna práva“ nebo „krev synů, vytékající za slávu říše“. Hovoří se o kříži a meči. Ale to není jen ohlas středověku. V učebnici dějin pro dnešní školy stojí černé na bílé:

„Kříž a meč! — to je znamení portugalské civilizace, její dar všem kontinentů!“ Jak se zdá, nebyla to tedy touha po dobývání, která hnala portugalské plavce do neznámých dálk, ale snaha rozšiřovat křesťanství, neboť „toto je nejhlbším smyslem i současné civilizace“. Tato slo-

va je možno nalézt také v „Malém Portugalsku“ — „Portugal dos Pequenitos“ — jak se jmenuje městský park v Coimbre.

Kolem dokola stojí miniaturní kopie domů všech možných druhů všech časů a všech portugalských provincií, modely kostelů s čerstvými květinami na oltářích. Uprostřed parku před mapou světa tyčí se socha Jindřicha Pavce. Nese zlatými písmeny nápis: „I když svět bude ještě větší, Portugalsko ho přešlo objevil!“

V parku pracují celý den zahradníci, kypří půdu, čistí aleje, sestřívají keře do tváří ptáků. V „koloniích“, to znamená v té části parku, která je vyhrazena portugalským osadám v Africe, výcvikovají ve stínu palm mohutné černošské skulptury. Mladý muž, který před červeným pavilonem Mozambiku řezal bambus, vstoupil se mnou společně do sálu. Vystavěny tu jsou lovecké trofeje a pracovní nářadí domorodců. Na mramorové tabuli tu stojí slova: „První portugalský objevitele naučili Evropu námořní plavbě a kolonizaci nových zemí!“ — Na prahu pavilonu někdejší portugalské kolonie Goa drží strážník z ebenového dřeva. Bezdejné se dívá na církevního očima na nápis: „Roku 1498 pokoušel se Vasco de Gama provozovat s indiánskými národy obchod. Píkly orientálních obchodníků nás však donutily založit naše námořní panství na moci. Portugalskí plavci vytáhli nad Tury, Egyptany a Indy. Tak vznikla náše indická říše, z níž nyní zůstala jen Goa, Daman a Diu.“

Tak to stojí napsáno. Chtělo jsem otevřít dveře do pavilonu Goa, ale nešly. „Goa je uzavřená,“ smál se mladý muž. Samozřejmě musí být odděleni Goa, Daman a Diu uzavřeno — tyto osady již nepatří Portugalsku. Před několika lety se spojily s Indií.

Dívá jsem se oknem, zdá se, „Goy“ něco uvidím, ale tabule byla zeměláska. Když jsem upouštěl „Malé Portugalsko“, šla jsem k východu kolem pokladní. Dívka spala s hlavou na stole. Vedle ní stála sklenice s denním přijmem: několika mincemi. Ze světa „velikostí“ v malém formátu zavítala jsem do středu Coimby. Fašády dobré známých domů, vroubicí ulice, byly ozdobeny hesly a výzvami, které tu visejí měsíce. Krvavé červené písmeno kříčí na temně zeleném plakátu: „Angola — portugalské území!“ — Jak dlouho ještě?

Zpracoval -še-

TAKY TAXI — SNÍMEK STERN

EVROPSKÁ UNIVERSITA — UTOPIÍ?

Už zákolik let se hovoří o Evropské universitě, jež měla být založena ve Florencii.

I když italský tisk a italské úřady před časem oznámily její založení, dodnes neexistují solidní naděje, že universita v dohledné době vznikne.

Přesto však dochází do Florencie neustále četné žádosti o informace jak o italských, tak od zahraničních studentů. Diplom získaný na této vysoké škole by totiž měl platit ve všech evropských zemích — ovšem předpokladem by bylo ukončení zvláštního studijního kurzu, který by trval asi jeden rok.

Evropská universita ve Florencii měla díky bývalému starostovi města La Pirovi již před několika

Výzvky, když jsem se setkal s dalším mladým vikem, zajímalo mě, odkud se bere ta troufalost být neodehnatele. Nebot takovou je jejich základní vlastnost: nejsou vždy úspěšní, tím méně neodolatelní; nejsou ani nedravější, tím méně krvaví. Imponují spíš jizvami než kořistmi a vlastně nic jim není dost — v nějakém hlbším, zouflajícím smyslu; ne že by chtěli vše, spíš chtějí nejvíce, ne-li všechno. Naproti tomu mladí beranči nic nechtějí: nic z toho, co by takřka snadno mohli mít. Nechtějí všechno, chtějí něco jiného. Jsou jiní. Rozhořčili nás obyčejně tou svou cybírovitostí, žež odmítají nejenom to, co se nám nelíbí, ale i to, co se nám líbí. Jsou věrní něčemu, co my jsme u sobě hrde potlačili. Nepřijmíme naši hru — a my na jednonu vídeme, že nám ji vlastně někdo vnutil. Jenomže všechny jsme tak trochu všechni — a dokonce jsme někdy beranči. A proto je neburu povídovat, nýbrž jim budu klást otázky.

Kolik lidí máš rád? Dost málo, asi šest lidí... pět. Kolik lidí myslíš, že tě má rádo? To záleží na tom, co se pod tím rozumí. Co pod tím rozumíš ty? To bude asi těch pět lidí. Možná, že si na mě někdo vzpomene, ale nemusí mě mít rád.

Co ti nejvíce schází? Možnost, podívat se hodně do světa. Co tam chceš vidět? Umění všechno druhu. A to ostatní mě taky zajímá. Reprodukce by ti nestačily? Chtěl bych si na to osobně sáhnout. Proč? To není tak samozřejmé, jak to vypadá... To by mělo být samozřejmé. Jak kdybych celý život poslouchal desky a nešel na koncert — tak budu mít taky zkreslený dojem... Proč nechceš mít zkreslený dojem? To se nemůžeš bez pravdy obejít? Já to pokládám za samozřejmost, si na to sáhnout. Kdyby ta možnost byla, tak je to snad mou povinností. Komu nebo před kým jsi povinen to udělat? Sobě, především.

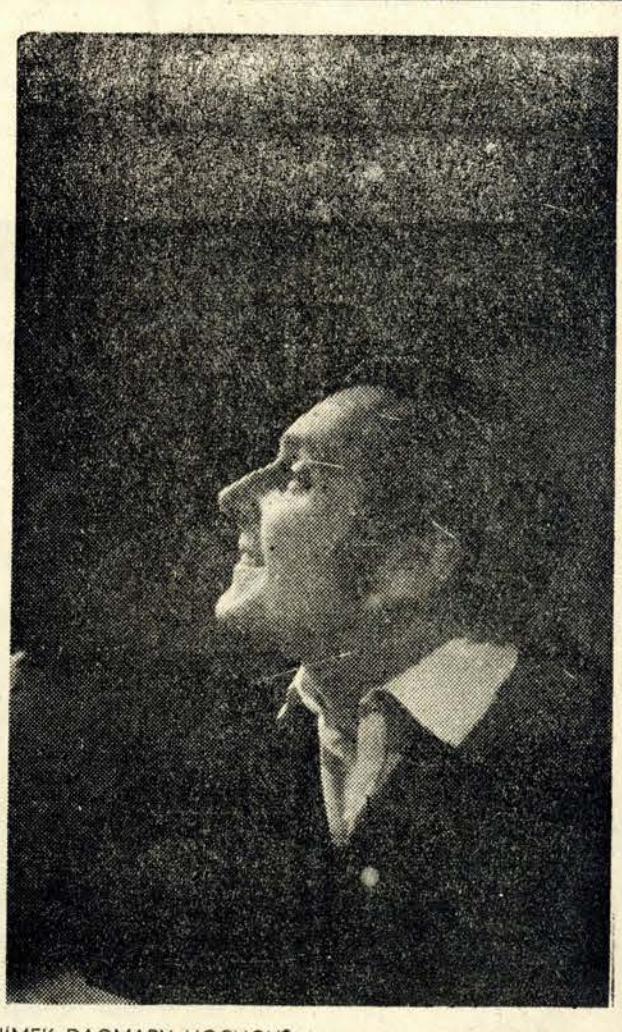
Co myslíš, že umíš? Možná trošku kreslit. Co bys chtěl umět kromě toho? Například cizí řeči, neb to rozšiřuje poznání. Jak, že bys třeba povídal o obrazech v cizím jazyce? Třeba bys si mohl povídат i s autorem. Ale spíš asi čist knihu v originále. Podezíráš tedy nejen reprodukce a desky, ale i překladatele. Co ti je na nich podezíráš? To není pravé slovo — podezíráš. Myslím, že je lepší než si nechat o něčem vyprávět, to vidět sám, zažít. Mimochodem — myslíš, že děláš dost pro to, abys uměl co nejvíce? Možná, že ne. Ale co když září umru?

Máš se rád? Kdo by se neměl rád? Máš se aspoň někdy nerad? Občas si taky zanadávám na sebe. Co na sobě máš nejmíň rád? To nevím. Z toho tělesného, to musíme vzít za vděk tím, čím jsme. A z toho duševního: potřeboval bych asy sebe nějaký motor. Kam by tě měl vézt? Pořád dopředu. Nakonec by mě stejně ale vezl do horoucí... Prdele. Ale ty přece nejsi pesimista? Myslím, že nejsem. Dá se říci, že jsi rád na světě? Zatím ano, poněvadž jsem něco lepšího nepoznal.

Jaké máš nemoci, o co jsi už na svém těle příšel? Byl jsem jen jednou v nemocnici, jinak jsem zdráv. Jakou jsi udělal v životě největší chybu? Možná, že jsem ji ještě neudělal. A jak si představuješ tu, co ti hrozí? To kdybych vše děl, tak bych se ji určitě vyvaroval. Máš z ně-

student

4

SNÍMEK DAGMARY HOCHOVÉ

POLEMIKA

O RECESI

Mám nad posteli viset fotografii mlsně se olizujícího vola. Naše babička to považuje za urážlivé. Dříve tam totiž visel barbotisk s oběťovým andělem strážcem, vedoucím dětičký přes rozbitou lávku. Měl zlomyslné přítelkyně si vysvětluji obrázek po svém: „Všechny své milence si tam přece vystaví nemůže.“ Obojo je určitý názor. Já jsem si tam snímek povídala proto, že je to krásná fotografie od Karla Hájka, jejž rozměry navíc přesně zakryly světlé místo na zdi po minulém obrazu. Přes tento prozaický důvod si mne měří podezírávě jak stará babička, tak mladé přítelkyně.

Ale nechme vola volem, pan inž. Blažek se snad neurazí, začala-li jsem odpovědět na jeho polemiku právě tímto přirovnáním. Domnívám se totiž, že více než fotografie, kvůli níž se rozšířil, je podstatná v jeho příspěvku jiná věta: „Myslím si, že za těch 22 let od konce války jsme udělali dost pro to, aby každá generace, která neprožila válku a fašismus, poznala, co to bylo.“

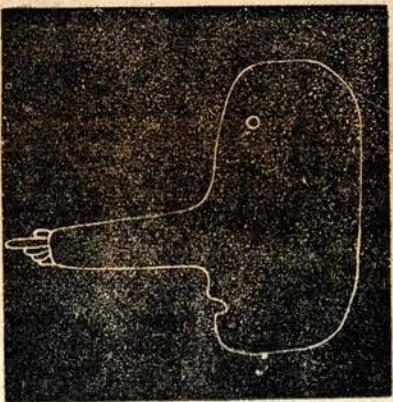
Závidím totiž autorovi jeho sebevědomí. Pracuji téměř celou tu dobu jako novinářka, nevyhýbám se ani jiné politické činnosti, ale nemám tu bohorovnou jistotu, že jsem udělala všechno nebo dokonce dost pro to, aby mladá generace poznala, co to byl fašismus.

Já osobně se domnívám, že především je, že pochybené mluvit o fašismu v minulém čase. Nebo jen v minulém čase. Každý lékař potvrdí, že třeba otrava svítiplym se může až po čase projevit v poškozených mozkových buňkách. Myslite, že otrava fašismem zůstala u všech lidí bez následků? Snad nelze tyto dva jedny srovnávat, ale přece nepochybujte, který zanechává těžší a trvalejší následky.

Nu, nemá cenu asi o tom moc diskutovat. Jen bych chtěla říci vám i všem stejně smýšlet, že asi právě ta naše pohodlnost, to uspokojení, že jsme mladí a umožnili poznat, co je to fašismus, je podhoubiti, z kterého rostou podobné případy jako Zdenka Nováka. Ostatně já mám doma schovaný nůž s nacistickým znakem. Byl jím zabít ve válce člověk, který mi byl velmi drahý. Ale možná, že kdyby se mne někdo cítil zeptal, proč zrovna tohle schovávám, mlučela bych. Ze strachu, že mi neporozumí. A on by pak vykládal, jaká jsem recesistka. Souhlasila bych s ním u vědomí, že recese nemusí být vždy jenom projev cynismu. Leckdy může mít základy zcela jiné.

Sylva Groszová

KRESLIL JAN STEKLÍK

/SITUACE/

ležitost jednorázová, s tím bych dlouho nevydržel.

Ríkal jsi prve, že tvou touhou je být nezávislý. Stojíš také o nějaký druh nezávislosti? Každá nezávislost mě v něčem podmíní – a to podmínování mně může zároveň něco klidného přinést. Dobrá, to oceňuješ na základě zkušenosti rozumem. Ale také někdy toužíš po tom být na někom závislý, s někým spoutaný? Snad s tím, koho bych měl rád. Myslím, že bys byl schopen pro takového člověka nechat i umění? Možná na krátkou dobu, ale na déle určitě ne. Jestli ovšem pokládáš za umění to, co dělám. A ty? Možná, že z toho teprve budeš umění.

Koho nebo čeho ti bývá lito? Spis mně bývá lito lidí – třeba starých, když vidím, v jakých poměrech žijí – než věci, které jsou náhraditelné. A co je na člověku nenahraditelné? Člověk nikdy nemůže opakovat svůj život, kdežto jeho práci může vytvořit někdo jiný, aspoň podobně. Plyne z toho, že jak práce, tak umění jsou méně než život sám? Můžu žít po celý život bez práce i bez umění. Je ovšem otázka, žiju-li pak.

Rád lenošíš? Lenoším rád, ale rád při tom něco dělám. Ovšem neříkám, že při tom rád pracuji. Rád si vymýšlíš? Asi ano, poněvadž rád kreslím. A tu kresbu vlastně musím vymyslet, pokud nedělám studii. Což neděláš často. Gož nedělám skoro vůbec. Možná, že by občas nějaká studie prospěla. Měl bych aspoň dělat portréty. Která část téla je na člověku nejvíce zajímá? Trup. Poněvadž z něj všechno vychází. Takže jsem vlastně trupista.

Co ti obyčejně připadá nejvíce směšné? Když mě někdo chválí. O čem se ti nejčastěji zdává? Často se mi zdává o věcech, které jsem neprožil a prožít bych nemohl. Například, že padám – a dopadnu a žiju. Pak se mi zdálo, dost často, když jsem byl mladší, že ve špajzu či

„... pro všechny generace byl Hus tím, čím byl stejně jako Žížka, Koníček, Galilei, atd... jméno Hitler bude symbolem fašismu, hrůzy, zla a smrti, atd.“ Celý postoj ing. Blažka je postaven na přesvědčení, že si se jmény, jež se pro společnost stala symboly, nezne lehkomyšlně hrát, neboť v obecném povědomí je s nimi neoddělitelně spjata vždy nějaká ideologie. Tento názor mi nepřipadá zrovna příliš demagogický, jak se praví v dopise MUDr. Šimsy. [...] Ing. Blažek demagogickým způsobem napadal autora článku ze 43. čísla Studenta...“] To už blíž k demagogii má Šimsův trik s Husem a Koníčkem, když se vlastně snaží působit na čtenáře nikoliv silou pravdy a logiky, ale naopak duchaplně, přítažlivě, formulovanou nepravdou. Mrzí mne to zejména proto, že i já v tomto případě straním recesi, a že bych tedy rád s MUDr. Šimsou ve všem souhlasil. Měl bych se tedy už konečně i já vyjádřit k tématu. Nemohu se samozřejmě vyjádřit k činu studenta Nováka, neboť toho člověka osobně neznám. Jakýkoliv názor na skutečný motiv jeho jednání by byl pouhou domněnkou. Ovšem jako většina dramatických událostí i tato dává možnost věřejnosti vyjádřit se k nějakým obecnějším otázkám. Jedna možná otázka zde stojí – recese nebo konvence? Existuje hranice, přes které nesmí recese překročit? Existuje pojmy nebo symboly, které jsou i pro recesy nedotknutelné? Kterým se nesmíme za žádných okolností smát? Myslím, že jestliže něco k smíchu není, pak se tomu nikdo nesmíje a není třeba žádného varování. Jakmile nějaký pojem svou významnost ztratí, pak nepomůže ani tisíc vztýčených ukazováků. Někdo se vždycky najde, kdo se začne smát, i když tím třeba získá pověst amorálního recesisty. Na recesi (a představují si pod tím slovem zdravý studentský humor) mi je sympatické to, že neustále podryvá autoritu velkých pojmu a symbolů, které jiní lidé přejímají tak bezmyšlenkovitě za své (většinou z pohodnosti, ale také třeba z nevědomosti, puritanství nebo vypočítavosti). Uznávám, že úcta k symbolům je základem občanské kázně, ale chápou ji jako dočasnou nutnost, nikoli jako ideál. Recese to je právě, která odhaluje provizornost lečíkých velkých slov a „pravd“, které už třeba dávno ztratily svůj význam. Ale abych skončil trochu konkrétně. Nemám strach z mladíka, který se zdraví s kamarádem zdviženou pravicí a zvoláním „Sieg“, pokud vidím, že se tím jen svářně baví a v jádru není zlý. Mám strach z mladíka, který zdraví třeba „Čest práci“, který má z jakéhokoliv důvodu komplex méněcennosti a skryté závidí svému okolí, a když to na vojně dotáhne na svobodníka, s potěšením své podřízeného uráží. Ten druhý mě totiž k tomu fašismu nebezpečně blízko. Ale abychom to pochopili, je třeba zapomenout na ustálené pojmy a podívat se znovu věci na klub. Nikoliv tedy fašismus = heil Hitler, ale fašismus = zneužití moci, zbabování ostatních lidí dřistnosti, tělesný, duševní i politický sadismus a tak dále. A pokud vím, ještě nikdy nikomu recese nehránila v tom, aby přišel věcem na klub. Proto straním recesi.

Ing. František Motlík

OTAZNÍK JAKO VÝZVA K DIALOGU

(i. Filipec Industrální společnost v sociologické diskusi, Svoboda, Praha 1967, 71 stran, edice Dialog.)

Dialog Jindřicha Filipece je všechni jednodimenzionální vedecko-technické literatury přijemným osvěžením. Bylo dobrou myšlenkou editorů založit edici eseji o dátě příležitost těm, kteří umějí eseji napsat. Jindřich Filipec mezi ně bezpochyby patří – o svou znalost dnešní evropské industriální sociologie, zkušenosť autora i přesnou terminologii teoretika zde předkládá v pregnantní podobě cosi jako vzorek možností sociologické literatury. Chtěl bych pojednat v podstatě jen o této otázce: neboť se mi zdá kličkovým problémem dnešní sociologie ne „dělat vědu“ – (toto stále téma sociální metafyziky), ale vědat, o čem psát, psát jen nezbytné a umět to napsat.

„Kvantofreni sociologie“, bazírují na „přesných souhrnech nepřesných čísel!“ „sociologické účetnictví“ a všechna podobná epíteta non-ornamenta, která frekventují v současné literatuře, jsou bohužel v něčem pravdivá. Pouhá konstatace fakt (zpravidla jen priesnejší vyjádření toho, co s menší presností tuší většina přemýšlivých badatelů) náleží v nejlepším případě ještě sociologii předválečné. Dnešní sociologie se navrací filosofii, ne sice pokorně – (byla u nás doneďávna ancilla philosophiae), zato však cílevědomě. A Filipecovu téma industriální společnosti (tentotéma je autorovým patentem pro Československo) k tomu přímo vybízí.

Dnešní západní sociologie neméně jako její mladší východoevropská sestra hledá dialog jako možnou formu komunikace. Jak pravil na své nedávné přednášce Dahrendorfův spolupracovník Burrisch, „ne dialog dialektický“ (totiž znemožňující výgnost používaných pojmu skutečnosti diskusi). Budí však (v rámci dialogu) požadkuno, že snad právě v tomto hledání otázek, vybíhajících v potřebu odpovědi, je smysl marxistické dialektiky. Nutno dodat, že jede o dialog jako existenční podmínce sociologie na obou stranách pomyslné čáry procházející Evropou. Žemě, které v průběhu

vývoje své sociologie marxismus nezažily, pocítí dnes potřebu projít touto tématikou (samořejmě větší), a že jen doufat, že přemýšlivým hlavám bude dialogická něco platná. (V této souvislosti není náhodné, že se české sociologové stávají na mnoha kongresech téma, kdež jsou vyhledáváni jako autentičtí interpreti Marxe.) Na druhé straně jsme to my, kteří máme ctízost zvádat se přísluškou „un pays en sociologie sousdéveloppé“, rozvojová sociologická země.

Filipecův dialog je přesně zasazen do této rozsochatej problematiky diskusi, v nichž si každý myslí, že je vynálezcem pravdy. Končí-li většina sociologických kongresů tímto zjištěním, neznamená to, že by tu nebylo objektivních kritérií. Znamená to pouze, že my i oni jsme precenili silu svého subjektivního přesvědčení. A přece jen dichotomizace pojmu partnera v diskusi, tedy klasický dialog, může být cestou k provedě.

To je asi morálka Filipecovy knížky – útlé při uchopení do ruky, těžké po přečtení. Autor projde postupně několik zastavení: „Industrální společnost a uvozovky“ (u nás kromě toho snad ještě o otáznik za tímto pojmem), „Problém specifity socialismu“, „Rozprava k metodě“, „Sociologická futurologie“, „Dialektika a pozitivismus“, „Srovnání a poznání“, „Odcizená sociologie a odčinení člověka“, „Některé sociologické aspekty vedecko-technické revoluce,“ – (zde autor raději splyne s trendem sociologie své doby a povzbudi místo toho svou Múzu nadějí na příští přemýšlení). Kapitoly jsou chytře vybrány a zpracovány s půvabem. Reprodukují jejich obsahy znamenalo ubližovat autorovi. Raději čteme.

Dialog o industriální společnosti v dialogu je známeným pro svého tvůrce: Filipec patrně vlastně dnes u nás největším rozhledem po světové literatuře industriální společnosti. Příklad bych nakladatelství Svoboda, aby se mu dařilo i náprávě spojovat s podobným autorem.

Karel Mácha

Studio propagativní filmu MERKUR vypisuje konkurs na obsazení ženských rolí v produkci 1968 (věk 17–27 let).

Hlaste se 31. ledna v 15–18 hodin v zeleném salónku v I. p. Domu kovopříručky Praha-Smíchov, Zborovská č. 7.

Dám 50,- Kč za W. Saroyan: Tatí, tobě přeskočilo. Tel. 69 98 89 — večer.

Ing. František Motlík

svým rodičům, že se se mnou celou tu dobu stravují. Jsi rád sám? V poslední době jsem rád s jednou dívkou. Byl bys ještě radši s někým jiným? Pochybuj. Znamená to, že jsi s ní spokojen tak, jak je, nebo bys jí chtěl přece jen nějak změnit? Doufám, že s ní a z ní ještě něco bude. Jak už spolu dluho chodíte? Tři čtvrtě roku. A změnila už ona nějak tebe? Můj přítel tvrdí, že ano. Nosím kvůli ní kotěty. A co děláš, pse? Důše se otvěla. V kolika letech by ses chtěl ženit? Od pětadvaceti výše. Ale to nezáleží jenom na mně. Kolik bys chtěl mít dětí? Tolik, kolik bych uživil. Já jich zřejmě moc neužívím, takže připadá v úvahu jedno až dvě. Ale to nezáleží jen na mně. Chtěl bys vychovávat tak, jak tě vychovávali vaši? Chtěl, ale myslím, že na dnešní dobu by byl příliš slušný, tak jako já. Co děláš proti své slušnosti? Snažím se jí s menším úspěchem překonávat. Myslím, že kdybys měl lokty, byl bys už ted dál? Možná, že bych byl dál v křefování, ale jestli ve vývoji, to nevím. Možná taky, že bych ty lokty vrážel sobě do těla. Jsi spokojen s tím, čeho rodiče dosáhli v životě? Myslím, že měli větší šance, ale doba jim nepřála. Kdežto ty máš menší šance, ale doba ti přeje? Nevím, jestli mi doba přeje, zatím jsem to nepozoroval. Víš, o nějaké době, která by ti přála víc? O jiných dobách jsem pouze slyšel z vyprávění rodičů. Které období tvého života bylo nejštastnější? Mám dojem, že na takovou otázku je ještě dost brzo. Myslím, že tu podstatnou část života máš teprve před sebou? Pokud se týče kreslení, tak určitě. Ovšem, nevím dne ani hodiny, takže možná, že už mám tu podstatnou dobu za sebou. Chtěl bys někdy mluvit k lidem? Nevím, co bych jí řekl. Chtěl bys mít někdy nad lidmi moc? Nechtěl jsem po tom, ale když bych jí měl, tak myslím, že bych ji nezneužíval.

A jak bys ji užíval? Pro dobro svých poddánců.

S Jiřím Vančurovou rozmloval Bohuslav Blažek

student 5

imaginární interview

S ORLEM V BAHNĚ NEBOLI S LADISLAVEM KLÍMOU

(Odpovědi z knihy Ladislav Klíma, Vteřiny věčnosti (Výbor z díla), Praha, Odeon 1967)

Otázka:

Pří nešetříte starých zavedených zvyklostí při filosofování a zvláště nedbáte moudrých příkazů české střízlivosti? Cožpak se takové extrémky slouší?

Odpověď:

Největší neslušností ve Filosofii je delikátnost; stejnou jako při soirée vysrat se na stůl.

Otázka:

Fuji Ale na to soirée by snad stačili nějaci dozorci mravů, bdíci nad jejich bezpečností...

Odpověď:

Takové člověčisko vidí v parku dítě neposlechnutí matku a hned uspořádá mu s přísnou emfázi přednášku o kráse poslušnosti a o biti. Spatří peroucí se kluky a hned je pohlavky rozhání. Vykne ti na mostě, anž mu překáží v chůzi, že nejděs po patiční straně. Naže-li tě ve dne za nejkrásnějšího počasí v lese spíčiho, vzbudí tě: „Hej, pane, nemyslete, že jste v posteli!“ Přeřízne dokonce provaz nehybného už oběsence – vrchol drzosti a nelidskosti, – bylo by přát každému takovému, aby sebevráh, přijde-li k vědomí, namísto sebe jej oběsil. – Mezi toto policijský patří skoro každé michání se do cizích věcí, „zasahování“, „urovnávání“, „napravování“ i pomáhání: skoro vždycky skrývá se tu „peče o celek“, „snaha o obecné dobro“ atd.; a i pod čin zdánlivě altruistními, šklebi se pravidelně nejaké „dělání pořádku“.

Otázka:

Než dovolte, není-li to vlastně nepřímé hlásání anarchie a odsozeního solipsismu, individualismu, ještěného elitářství? Což ono „lepší“ v člověku může snést nespolušné dítě v parku?

Odpověď:

Vše lepší se bez výjimky ožírá.

Otázka:

Ach, jak hravně padat v takové nižině! Což má i člověk meditující stále klopýtat a upádávat v louze opojných tekutin?

Odpověď:

Nepadne vůbec, co vskutku stojí. Lidstvo sedělo dosud na bobku.

Otázka:

Nechme toho, ano? Raději se zadumáme nad etickými příkazy: že je jich mnoho? A jak se pěkně vysvětlují – vždyť jak dobré může působit takový poučný vykládač desater a jiných – er? Nepodal byste nějaké své analytické komentáře k etickému bontonu?

Odpověď:

Bud' vždy upřímný! A budeš největší hulvát na světě. – Mluv bez obalu vždy pravdu – a jako pes pojdeš brzy za plotem – hladem, nebudeš-li dřív jak pes utlučen.

(...)

Mítaj blížního jako sebe! Krásné, ale bude to možno teprve pak, až při poprcení se tých blížních naskočí puchýře na tvém těle. – Přeskoč, přelom, nikdy nepodlez! Dobře, ale nezapomeň zaopatřit se na cestu boží věmohoucnosti. –

Učíš svou maximou: nic není nemožného! Tj. je dobré možno mi vyskočit ze židle na měsíc. –

Nepřestup nikdy žádný zákon! – ať nikdy ze čtyřiceti tisíc tých vlasů žádný neleží napříč! –

Otázka:

Proboha, ale to máme snad uznávat, že nic vyššího (ba i nejvyššího) neexistuje? K čemu pak máme vzhližet?

Odpověď:

Co je Nejvyšší?: umění kopnout do Nejvyššího – do Sebe: Bůh jest jen kopanc Sobě Samu.

Oleg
Sus

bída kritiky

Io co tak cizí, jako pitvořivé estetství Panny zázračnice. Je konečně ještě určitá logika v tom, příjmou-li dnes Uhrův film právě pro jeho šmirácký zpláněný, jarmareční „surrealismus“ s co možná zasvěcenou shovívavostí kritici, kteří za Stalina vyráběli servilní komentáře k oslavným dokumentárním snímkům na počest běžec-kého stachanovství Emila Zátopka.

Trapná půzoritost Panny zázračnice je však příliš elementární povahy, než aby bylo pro její prohlédnutí zapotřebí dojetí do studiu až k náročným otázkám autenticky surrealistické problematiky. Úplně by tu postačil docela prostý posteh, a primární čistota co možná „přímého“ pohledu. Neovšedlili by tedy dispozice ani jediný z „odborníků“, kteří dali Uhrův film svůj kredit, dramaturgii příslušné „tvůrčí skupiny“ počinaje a redakcí Filmu a doby konče, vrhá to mimo jiné i dost groteskní světlo na nářky, které se v poslední době z odbornických kruhů stále častěji rozeznívají na adresu nejširšího filmového publiká, údajně tak neschopného rozlišovat skutečné a zdánlivé hodnoty. Nebot každý pobouřený pen-

Jednoho prosincového rána se sešli v pražském Vysokoškolském klubu – na pozvání naší redakce – tři Jirkové, dva Milanové a jeden Drahomil. (Zídek, Zedníček, Ammer, Voráčka, Vachan, Koudelka). Šest z deseti laureátů naší ankety „Od Ámosa do Ámosa 1966/67“. Absolutní vítězka Anna Ámosová (Chmelková) se omluvila – právě onoho rána prvně překročila práh svého nového bytu. Mária (Faithová) měla cosi neodkladného ve škole, Jan (Kodeš) se nejspíš probouzel ve Stockholmu po životním vítězství nad Santanou, Václav Amos I. (Nedomanský) byl v ligovém kolotoči na cestě mezi Bratislavou a Chomutovem.

Sestí přitomným jsme předali diplomy, figurky Ámosů a zasedli s nimi ke stolu, který byl hranatý jen na pohled.

Samotného Ámosa II. jsme vyhledali o dva dny později u lékaře. Jeho Veličenstvo nám sdělilo, že jeho nové sídlo je „trojizbové“ a je trochu ruky, až v Pošti. Pořád v něm je ještě nevalný, do vánoc bude prý vše uklizeno. A pak vzhůru „k svoku“ na hory! Fotografovat se Jeho Veličenstvu nechal ze všech stran, jen si stěžovalo, že skrce popraskávají rty bude jeho úsměv trochu studený. Nakonec nás požádal, abychom je dovezli zpátky k doktoru Urbánkovi, neboť se obávalo možného zbloudění ve spěchotě chodeb a nádvoří pražské FTVS.

Věděl, že situace, v níž se nyní nalézájí, se může změnit. Naráz a definitivity. Aniž do běhu události mohou zasáhnout. Stačí jedno zranění... Jiří Zedníček si natrhl sval 12. prosince při tréninku, Jiří Ammer nedohrál ligové utkání večer 13. prosince.

„Ještě lomí jsem si o sobě myslí, že jsem nezranitelný. Teď mám jedno koleno po operaci a druhý nejspíš před operací, rameno rozbitý a navíc mě zlobí plotýnky. Když někde musím deši dobu stát, třeba ve frontě na lístky do kina, můžu se zbláznit bolestí.“

Věděl však ještě víc – že zanedlouho skončí současný stav. A jsou odhodláni skončit s ním sami.

„Vrcholový sport, podle našeho náoru, to je dneska záležitost 4–5 let. V té době je ale nutno studovat, aby člověk měl existenci, až přestane hrát.“

Nehodlají utíkat před stínem, který na jejich činnost zatím ještě nepadl. Ale dří se očekávat...

„Doping neznáme, v praxi jsme se s ním setkali asi u čtyř mužstev. Ti lidé

hráli jakoby v tranzu, chovali se občas nepochopitelně, měli skelný zrak. Večer po utkání šli na recepci jen náhradníci. Myslíme si však o dopingu, že je to pomoc rázu spíše psychického. V kolektivních sportech nemá plný význam, protože otupuje cit.“

Znají neblahé důsledky svého počínání, stálého přepínání sil. Bláhově bláhovost je však lidská se ptájí proč, by pravě oni měli být mezi postiženými.

„Prý se nesmí přestat, když už to člověk pár roku dělá naprosto. To pak vede k ochrnutí. V podstatě se tak napiňuje heslo, které občas koluje u nás na fakultě (FTVS v Praze – poznámka L. K.):

a můžu se pohodlně natáhnout. Na zájezdech je to horší, ale my basketbalisté jsme lid skromný. Potíže s postavou máme, ale vynáležavosti Achtajevovy (232 cm!) jsme zdáleka nedosahli, ten řídil svou Volhu ze zadního sedadla, to přední prostě vydal.“

Těžko, přetěžko hledali odpověď na otázku: Jaké výhody vyplývají z vašeho postavení?

„Máme třeba možnost získat lepší umístění. Nebo správněji – nebojíme se, že budeme bez místa. Na oboru tělocvičkem zeměpis na fakultě tělesné výchovy v Praze je mnoho lidí bez místa.“

No, a ted ty individuální studijní plány. A stipendia – ale s vyplácením se ještě na FTVS v Praze nezačalo. Asi nás nejdříve uvést v pokusení před nastávajícím silvestrem.“

Rozpravidla se čilá debata. Je lehké říci si – jde jím o peníze. A ani se to nedotýká pravdy. Snad lze říci: jde jím o chleba. Nebot právo na chleba, totiž první z práv každého činného člověka. A na někoho padá hanba, když lidé, kteří mají právo na přilepšení, se musejí handrovat o chleba.“

„Ano, máme stipendia. Dodneška jsme byli šízeni my jako študanti a byli jsme zticha. Teď jsme dostali stipendia, a prý

S ÁMOSY

Sportem k trvalé invaliditě! Konkrétně to třeba postihlo sovětského gymnasta Sachlina...“

S humorem přecházejí problému vyplývající z neskladnosti jejich postav.

„Spíš na koleji, mám tam pokoj sám pro sebe, tak si srazim vánedy do rohu

nás to zvýhodňuje proti ostatním, prý se tím lanaři lidí do vysokoškolského sportu. Ať si ostatní rezerty po vzoru školství vytvří pro své reprezentanty vyhovující podmínky! Ale pro ČSTV ted chce dělat kompenzace a krátit nám kalorné!“

Byli rozhořčeni, a já si myslím, že právem. Protože oni mají právo „do toho mluvit“.

Presvědčil jsem se totiž, že v době turecko-trnavských trapností, zabitéch ve fotbalových ochozech, nenávisti mezi obcemi, městy, státy – (kvůli sportu!), žije ještě lidé – reprezentanti, kteří lidsky jednají a lidsky myslí.

Jsem rád, že na vyhlášení Ámosů nepřišli pánev Zídek, Zedníček a spol., ale Jirkové, Milanová a Drahomil.

Bohužel, odměnu pro NĚ jsme neměli. Diplomy dostávají pouze sportovci a snaha zůstat člověkem v mlýnu sportovní reprezentace ve 20. století, ta se za „diplomodnou“ zásluhu nepovažuje.

O to větší je to zásluha Za tu snahu si lze našich Ámosů vážit. I když teprve daleká budoucnost ukáže, zda po nich zůstane něco více, než je „zidkovská střela“ a „zedníčkovské doskakování“.

Atmosféru hovorů s Ámosy se snažil zachytit

Ladislav Kadavý

FOTO PETR HODAN

VÝHODY CESTOVÁNÍ

Strávit část studia v zahraničí a zvláště v Evropě, to už je mezi americkými studenty běžný zvyk. Do ciziny odjíždí každoročně okolo dvaceti tisíc studentů. Jejich cesta není ovšem v žádném případě podmíněna pouze dobrou vůlí některé cizí univerzity, neboť instituce samy pořádají výhodné tábory. Například Stanfordská universita z Kalifornie má čtyři tábory – v Lincolnshire, ve Stuttgartu, Tours a ve Florencii. Universita Dickinson má středisko v Bologni a pronajala si opat-

ství poblíž Statfordu nad Avonem, do Lincolnshirskeho hrabství ve Velké Británii přijíždí na šestiměsíční kurzy osmdesátitříčlenné skupiny, aby se věnovaly speciálnímu studiu anglické literatury a historie.

Většina amerických studentů však cestuje samostatně nebo v malých skupinkách, přičemž dává přednost neznámým končinám, kde se hovíří nejákým nepříliš obvyklým jazykem. Nejsou to postgraduální studenti, většinou jde o posluchače třetího či čtvrtého ročníku. Ubytování pro ně není velký problém, a nutnost dohovorit se jazykem hostitelské země je pouze jedna z přednosti tohoto systému. (jp)

GÓL

Otevřená náruč až odporně bohaté tety Lední revue láká k sobě nejlepší československou krasobruslařku Hanu Maškovou. A Hanu Maškovou ani nemá chuť jí příliš odolávat. Proč taky? Vždy je výhodné vyměnit řeholi s kapsou prázdnou za řeholi s kapsou napěchovanou. Protože krasobruslení je dosud sportem s ostře vymezenou hranicí mezi amatéry a profesionály.

Mnoho lidí určitě Hanu Maškovou tento záměr schvaluje, mnoho je určitě názoru opačného. Odborníci se domnívají (pravděpodobně), že by s tím měla ještě chvíli počkat – až se dočká takových poct, žež by ji zaručily od bohaté tety ty nejideálnější nabídky. Chtěli by prostě, aby se jí svěřila jako mistrově světa. Protože kdy zase bude mít Československo v krasobruslení tak velkou naději na takový titul?

To je nábor jistě pochopitelný, řešení by to bylo, kdyby to tak skutečně dopadlo, optimální a šalamounské. Vůbec nic proti němu nemám. Souhlasím také s tím, že Mašková si chce tu dlouholetou dřínu vynahradit. A přesto se mi nelíbí, že půjde do revue. Nebo, že musí jít do revue, aby za svého umění také něco měla. Vadí mi, že tato cesta je pro špičkového krasobruslaře jediná. Prítom je mi známo, že se s tím nedá nic dělat. Protože ovšem lední revue nemá rád, připadá mi to podobné, jako odchody gymnasty do cirkusu. Je mi prostě líto, že Hanu Maškovou bude vystupovat v programu, který nemá nic společného ani se sportem, ani s uměním, že bude (treba) první hvězdou obrovského kasapodružka s velkovýrobou kýče.

Já přeju té odporné bohaté tetě to, co se bohužel nemůže stát. Aby ji neustále stoupal krevní tlak, Jenž by vyrcholil v ranění mrtvici. A aby její peníze podědila Mezinárodní krasobruslařsk

HODOVĚDNÁ ODPOVĚDNÁ

JAK JE TO S UZNÁVANÍM CIZÍCH VYSOKOSKOLSKÝCH TITULŮ U NÁS A NAOPAK?

Odpovídá dr. Novotná z ministerstva školství:

Odpověď na tuto otázku je obsažena v § 18 zákona č. 19/1966 Sb., o vysokých školách, kde se doslova říká:

"Vysokoškolské studium vykonané na zahraničních vysokých školách platí na území Československé socialistické republiky, pouze bylo-li výslovne uznáno (nostrifikováno). Studium může být nostrifikováno jen tehdy, má-li stejnou úroveň jako studium na československých vysokých školách."

O nostrifikaci rozhoduje vysoká škola stejného nebo obdobného studijního oboru; o nostrifikaci studia obsahem nebo rozsahem neodpovídajícího studiu, jež lze absolvovat na československých vysokých školách, rozhoduje ministerstvo školství. Při nostrifikaci může být též rozhodnuto o přiznání některého titulu uvedeného v § 14."

Podle § 14 citovaného zákona přiznávají naše vysoké školy tyto tituly: Doktor mediciny" (MUDr.), "inženýr" (Ing.), "inženýr architekt" (Ing. arch.), "doktor veterinářství" (MVDr.), "akademický sochař" a "akademický architekt".

Absolventům vysokých škol universitního směru s výjimkou absolventů lékařského studia a absolventů vysokých škol uměleckého směru s výjimkou absolventů výše uvedených, kteří vykonali rigorózní zkoušku ze zvoleného vědního oboru a jeho širšího základu na fakultách uvedených v rigorózním řádu, přiznávají vysoké školy tituly „doktor práv“ (JUDr.), „doktor přírodrovědy“ (RNDR.), „doktor filosofie“ (PhDr.).

O tom, zda jsou naše vysokoškolské tituly uznávány v zahraničí, rozhodují právní řády (ty se od našich značně liší) jednotlivých států, a proto na tuto otázkou nelze v krátkosti jednoznačně odpovědět.

V příštích číslech očekávejte:

■ Provádí se v některých státech se souhlasem zákonnou sterilizace mužů nebo žen? (Otázka M. S. z Liberce)

■ Znamená 90 procent přidělených dětí dle pěce matek po rozvodovém řízení to, že ženy jsou kvalitněji rodícem a lepe děti vychovávají? (Otázka P. P. z Gottwaldova)

■ Byli všichni členové tzv. protistátního spikleneckého centra vedeného Rudolfem Slánským občanský i stranicky rehabilitováni? (Otázka J. D. z Prahy)

HOROSKOP

TÝDEN OD 15. DO 21. LEDNA

BERAN (21. 3.—21. 4.)

Berani, typy B a C, prožijí v tomto týdnu konečně období určitého uvolnění. Tato období bývají vždy velmi vhodná konsolidaci vlastních sil, nutných při pozdějším přebráni iniciativy. Čas vhodný k přemýšlení a k promýšlení. Možnost uplatnění příje velmi brzo. Úspěch však bude úměrný přípravě. Násilné sebezprosazování nedoporučujeme. Nějak by to „nevyslo“.

BÝK (21. 4.—21. 5.)

Býkům v tomto týdnu nesvědčí jakékoli příliš „zemské“ a tedy i příliš „hmotné“ podnášení, i když je k tomu bude něco hnát. Sami by se nejvíce podivili pozdějším nezdarem. Po stránce citové mohou však naopak prožít mnoho příjemného. Podmínkou je nezíšlost! Typy C by se měly vystříhat jakékoli ukvapeností. Opatrnost při jízdě na motocyklu i při sportování.

BLÍŽENCI (21. 5.—21. 6.)

Blíženci, blíženci! Pomalu si budete myslit, že jsme si na vás zasedli. S vámi jsou totiž pořád nějaké starosti. V tomto období by vás mohl zavést snížený smysl pro skutečnost a všechno skutečné do nezdravého světa vysněných představ a eroticky laděných přeludů. Typy B a C by se měly chránit a měly by být chráněny před jakýmkoli „výšším“ násilím.

RAK (21. 6.—21. 7.)

Raci by v tomto týdnu neměli zbytečně a ještěm přikrašlovat situaci, ve které se očtuou. Z někdy až hýčkané a malem uctivěnou slabostí vůle, z vnitřní nespokojenosťí nelze dělat hrdinství. Není nut-

né plýtvat sníženou životní silou. Snažte se zabránit plýtvání vlastní energií. Osudovým zásahům se snažte čelit a s nezměnitelným se smířit!

LEV (21. 7.—21. 8.)

Touha zvládnouti a ovládati, nápadně zvýšená u typů A, může vést k rozvinutí tvůrčí sily, ale i přerušat ve velmi vrelé projevy lásky. V souladu mezi oběma pochávání mohou účastní lvi načerpat novou energii, potřebnou k posílení své dočasně otrěsené osobnosti. Nenarušujte si proto klidnou zimní pohodu zbytečnými rozepřemi s matkami, se staršími ženami!

PANNA (21. 8.—21. 9.)

Toto znamení je a ještě nějakou dobu bude obsazeno mocnými superiorními planetami.* Můžeme tedy s klidem prohlásit, že mají Panney v poslední době hodně statnosti. Asi uprostřed tohoto týdne si však mají možnost plně uvědomit své citové bohatství a uplatnit své psychologické a pedagogické vlohy. Žel — tyto hluboké citové prožitky nemusejí být vždy kladné!

VÁHY (21. 9.—21. 10.)

V první polovině týdne by se měly věnovat Váhy nějaké samostatné činnosti, a hlavně odpočívati v klidu — a možná i v samotě a maximálně uchovávat a sbírat tělesné sily. Dobré, když si uvědomí, že pocit duševní osamocenosti i ve větším kolektivu je přechodného rázu. Měli bychom jim však zabezpečit trochu nezbytného klidu a teplého soukromí.

STÍR (21. 10.—21. 11.)

U Štíru platí v zásadě to, co jsme si řekli už v prvním týdnu.** Typům C půjde v těchto dnech harmonicky Slunce. To bude kromě jiného umocňovat jejich přirozenou sexualitu. Dobře pro ně, už domíli si včas, že „slepá horlivost“ škodi. Jinak je to až nepředstavitelně vhodná doba pro výtvarné umělce a pro všechny práce související s chemií.

STŘELEC (21. 11.—21. 12.)

Jak poradit nespokojeným Střelicům? Předně by měli dudržovat přiměřenou životoprávu. Budou procházet obdobím možných konfliktů. Jejich pocity a jejich vědomí budou často v rozporu. Schopní sportovci z řad střeliců mohou mít dočasně neúspěchy (což by si měli uvědomit i jejich trenéři). Nemělo by je to odrazovat od nejsvědomitější přípravy.

KOZOROH (21. 12.—21. 1.)

At žijí poslední Kozorohi! Tímto zvolněním však neoslavujeme vyhynutí kozorohy. Stálí čtenáři naší rubriky už dobré vědě, že jde o oslavu narozenin typu C v znamení Kozoroha. Plahopřejeme jim k prožití období určitého uvolnění a uklidnění. Pobyt na horách jim může známenitě prospět. Typy A, nepřepinejte svou vůli, bylo by to nerozumné!

VODNÁŘ (21. 1.—21. 2.)

Koncem období nezápomeňte slavit první Vodnáře. Slunce, o čemž se můžeme přesvědčit na pražském i jiných orlojích, nám totiž vstoupí do znamení Vodnáře. Vodnáři patří mezi největší a nejdovedou se právem ozvat, zapomíná-li se na ně. Mohou prožít harmonický týden se svými partnery nebo partnerkami.

RYBY (21. 2.—21. 3.)

Rybám prožijí znovu období neklidu, který v nich bude v některých případech vyválačit nesnášlivost, v Krajinách případech popudlivost se sklonem k hádkám. Mohou se pak špatně zachovat k druhým nebo druzí k nim, a to může vést k roztržkám, rozchodem až rozvodům. Chce to trochu dobré vůle. Přejeme „co nejčistší, nejklidnejší a hlubokou vodu“!

Pozn.

* Superiorními planetami rozumíme ty, které obíhají kolem Slunce po dráhách vzdálenějších než Země.

**) Zájemcům o naši HOROSKOP doporučujeme

NOVOROČNÍ PRÁNI
PANA ANTONINA BAHENSKEHO

FOTO student /68

Redakce časopisu STUDENT vypisuje již potřetí fotografickou soutěž pod názvem FOTO-STUDENT:

Soutěže se mohou zúčastnit všichni studenti vysokých středních škol.

Téma: DÍVKA: kterákoliv, jakákoli, kdekoliv

Soutěž je neanonymní! To znamená, že na zadní straně snímku pečlivě označíte své jméno, adresu a chcete-li i název. Porota složená ze zástupců Klubu čs. fotoreportérů, fotosekce Svazu čs. výtvarných umělců a redakce Studenta, udělí:

jednu 1. cenu v hodnotě 800,- Kčs, dvě 2. ceny v hodnotě po 400,- Kčs, tři 3. ceny v hodnotě po 200,- Kčs.

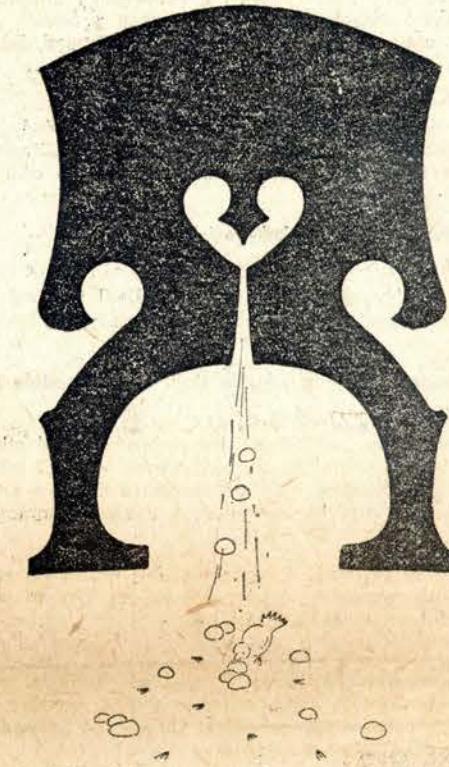
a vybere řadu dalších snímků, které budou jako soubor studentské fotografie vystaveny v Praze a jiných městech naší republiky. Nevybrané snímky budou během května vráceny autorům.

Snímky rozměru 18 x 24 nebo 24 x 30, pečlivě zabaleny a na obálce označené heslem FOTO-STUDENT pošlete na adresu redakce Praha 1, Staroměstské nám. 17.

FÓRUM

„Kam jdeš, Artur?“
„Kam bych šel? K soudu jdu, Siegfried.“
„Co tam budeš dělat, Artur?“
„Mám přisahat, Siegfried.“
„Co budeš přisahat, Artur?“
„Vím já, Siegfried?“

(Z Židovských anekdot sestavených Karlem Poláčkem)

KRESBA OLAFU HANELA Z CYKLU KOBYLKY

DUČOVACÍ KROUŽEK

ZPRÁVA O VÝCHOVĚ KRYLA

ticeity převlečení bylo nutno uchopit dešky s papry a obtěžovat kolemjdoucí umělce vnučováním námetů či již fotografií scénářů k filmům, jež by znamenaly mezník v dějinách čs. kina, tehdy položil přítel Kryl svou handkou pravici na vyhublé rameno vedle sedicího hippie a čechraje jeho sedesátstět vlasů, spadajících na lopatky v individuálních proudech, pravil:

— No tož, a kdebeste náhodou měle také cestu k nám na Haná, tož se stavte. Bodó bochte a až ten hapenyn besete mohe v hospodě hodělat, naše lidi sô náramně zvědaví na každý blbost.

Když jsme se zachraňovali před opovržlivými pohledy, ztratil se nám v nastalé panice přítel Kryl. Zůstaly po něm jen začouzené brýle a nezaplněné kafe.

— Jíž nikdy jsme Kryla nešpatřili.

Nedávno však se proslechlo, že v Divoké Šárce byl spatřen muž, který obchází tamní hospody, vyjadřuje se jedně v polocíti řečí, žebrá o pivo a při spatření jakéhokoli vousu či vousku dostává epileptický záchvat.

Podejďte jistých známk usuzujeme, že to je přítel Kryl.

Zádáme touto cestou, aby ho případný nálezece odevzdal na lektorát, neboť jeho výuka nebyla dosud dokončena.

Dnešní lekci připravil:

— kgk —

Pozn.: Kaiserbart je zvláštní druh vousu, jaký nosí například student J. F. (Kromě něho jej ve své době též nosil František Josef I., ale ne tak pěkný). Podotýkáme, že student J. F. není totožný s Janem Fleischarem, jak by se snad mohlo zdát.

průběžné sledování. Budeme se dovolovat dřívějších údajů.

II. „En'árchéén hó Lógos...“ tak nějak by mohl vypadat srozumitelný přepis začátku nejstarší známé starořecké verze Janova evangelia, který ve slavném kralickém překladu zní:

„Na počátku bylo Slovo...“

O tom, co všechno mohl původně znamenat pojed „Slovo“, se tu nebude sdílet. I když se tento problém nebyl dosud uspokojivě vyřešen. Přidržíme se starořeckého tvaru „Lógos“. A to docela LOGICKY, protože se seznamujeme s učením starověké AstroLOGIE. („Astér“ = hvězda, souhvězdí. Lógos = řeč, slovo, účel, počet, cena, vypravování, učení.) Neobejdeme se alespoň bez částečné znalosti symboliky. Ale docela LOGICKY se neobejdeme bez znalosti terminologie, bez znalosti analOGII ani bez LOGAritmů.

„Na počátku všechno byl Chaos...“, tvrdí nejstarší antické mytology. Tepřve zosobněná, nehybnoucí láska, Erós, sloučila v Chaosu stejnorođe částice, a tak povstala Gaia — Země, Uranos — obloha a Tártos — podsvětí.

„Uranos se pak spojil s Gaiou a stal se prvním vládcem na zemi...“ Měli spolu spoustu dětí, Titány a Titanidy, Hekatoncheiry a Kyklopy. Všimněte si však podrobnější první skupiny, to je Titánů a Titanidek! Po otci se jim říkalo Uranovi — nebeštané. Jistě vás bude zajímat, že jich bylo dvanáct. A Zvěrokruh má právě dvanáct znamení! Hvězdný pás kolem ekliptiky (zdánlivé dráhy sluneční po nebi), byl totiž rozdělen na dvanáct základních souhvězdí. A pro úplnost, dvanáct bylo dvanácti apoštoly Kristových, a jak v Byzanci, tak u nás, bývali spojováni s jednotlivými znameními ekliptiky. Pro samotného Krista bývalo užíváno paralel: Kristus — Slunce, Kristus — LÓGOS! (Kryšta, křesťák, křesťan...) Tyto paralely připomínají astrální kult, který hrál hlavní roli při samém vzniku křesťanství, prakticky zanikl a